

nem a tankönyv, hanem a lakóhely élete, gazdasági viszonyai. A tankönyv példái gyakran nélkülözik a gyakorlati alapot. Pl. valaki fizet 200 S bérösszeget, amit 250 S-re emelnek; hány %-kal emelkedett a bérösszeg? Vagy: 40 kg gabonában van 18 kg árpa; hány % ez? Ilyen és ezekhez hasonló példák holt számokat tartalmaznak. Minden példának reálisnak kell lennie, mert különben a számtantanítás az emlékezet játékában merül ki. A gazda termelési költség- és jövedelemszámítása álljon a tanítás középpontjában.

Szántó Lőrinc.

A „*Psychologie et la Vie*” 1936. áprilisi számában az *érzelmeik nevelésének* fontosságáról olvasunk több szerző tollából lélektani fejtegetéseket. A cikkek általában az érzelmeik korszerű pszichológiáját adják s rámutatnak arra a szerepre, melyet az érzelmeik, mint a cselekvések rúgóí, s a tendenciák, ösztönök és törekvések kiváltói játszanak az ember életében: önmagukban különböző lelki folyamatok ugyan, de megvannak jó hatásaik és veszélyeik. Az érzelmeik a legmegbízhatóbb *jelzői* igazi személyiségünknek, egyéni ízlésünknek, szükségleteinknek, érdeklődéseinknek; az érzelmeik jelentősége azonban nem merül ki ebben a jellemző erőben. Az érzelmeik a személyiség lelki tisztulását” is jelentik (Aristoteles): „*biztonsági szelepek*”, melyeken keresztül a rendezetlen lelki energia eltávozik s a lélek egyensúlya így helyreáll. Az érzelmeiknek *alkotó ereje* különösen a művészek, írók vallomásaiból derül ki e fűzetben. Az érzelmeik *veszélyessége* a bennük rejlő izgalmi és primitív állapot kiszámíthatatlanságában, a fenyegető túlzott cselekvésekre ragadtatásunkban áll. (Az egész fűzetben átvonul a túlzott érzelmességű típusnak, a hipermotivitás francia elméletének hangsúlyozása). A túlságos érzelmesség hátrányai: pazarolja a személyiség benső egyensúlyát, szubjektívvá teszi ítéleteiben, vagy gyávává, büszkévé, haragossá stb. — Kérdés, hogyan lehet az érzelmességet nevelni? Felelet: az érzelmesség alaptulajdonságai velünk születtek, teljesen ki nem írhatók, legfeljebb mérsékelhetők. Már Descartes rámutatott: az érzelmeik nevelésének lehető eszközeire: a bölcs meggondolás, a helyzetnek nyugodt elemzése, elmélkedés elkövetett tetteinken, a szilárd akarat. Ezekhez járul még a szuggesztív és autósuggesztív s az az elv, hogy inkább meg kell előzni a bajokat, mint utólagos gyógyításukra szorítkozni. Ebben az okos nevelés sokat tehet, ha egyénhez simuló módszerrel egyensúlyt törekszik teremteni a szükségletek, vágyak, irányok és önkontroll között. Az egyik cikk, mely a „közérzékről, mint az érzelmes mozgásosság alapjáról” szól, a józan nevelés és önnevelés egyik alaptelvékenységét mutatja be; a táplálkozásnak szabályozását, ami erősen kihat érzelmi világunkra. Egy másik értekezésben útmutatásokat nyerünk arra, hogyan elemezzük a nevelendő személyiséget, hogy érzelmeire hatni tudjunk: az emberben van egy legfelső érzelmi réteg, ez az anyagi érdekek rétege; ez alatt foglal helyet a személyes és társas érzelmeik rétege, az egoizmus, altruizmus s a közbeeső érzelmeik; majd pedig a legbensőbb rész következik, az eszményi sík, melyek az erkölcsi, vallási, tiszta értelmi, vagy esztétikai érzelmeiket foglalja magában. Az érzelmeikre való hatás természetesen egyénenként más és más, aszerint, hogy melyik érzelmi rétegre lehet könnyebben hatást gyakorolni. Persze, ez a diagnózis nem könnyű, mert az érzelmesség megnyilatkozásai rejtettek és talányszerűek. De:

törekedve a rendszeres megfigyelésre, megállapíthatjuk az egyes személyiségek igazi érzelmi rúgóit. A felszínesekre főként az anyagi érdekek útján lehet hatni; az emberek többségére a középső rétegből eredő indítékok bírnak mozgató erővel; az ideálisabb embereket pedig a legmagasabb rendű motívumok vezetik. „Mondd meg, mit szeretsz, s megmondom ki vagy“, mondja szent Ágoston.

Várkonyi Hildebrand dr.

Der Deutsche Volkserzieher. A folyó évfolyam **6. számában** *Hubert Breuer ír a beszédről való nevelésről* az első iskolaévben. Ezt nehezebb feladatnak tartják, mint amilyen valóban. Tény, hogy a falun nehezebb probléma, mint a városban. De a gyermek már az iskolaköteles kor előtt is ki tudja fejteni gondolatait, sőt nem egyszer igen élénken. Hogyha ez a beszédkészség az iskolában elhallgat, ott az iskola a hibás. Persze, ott a tanító módszeres munkát végez: előmond, ezt ismételteti, karban beszéltet, összefoglal, stb., szóval előírt beszédet gyakorol, s a gyermek számára kívülről rakja össze. Csak hogy a beszéd élő valami, az ember belsejéből tör elő, s csak akkor születik meg, ha van mit mondania. Ha tehát az iskolában beszéltetni akarunk, akkor beszédalkalmakat kell teremtenünk; a gyermekek mondják el élményeiket, megfigyeléseiket. Csak tegyük fel a kérdést: „Kinek van elmondani valója?“ Előbb csak a bátrabbak jelentkeznek, de hamar megukkal ragadják a gyöngébbeket is. A gyermeknek akkora a fentáziája, hogy még élettelen tárgyakat is meg elevenít. A falusi gyereket kissé ösztökélni kell a beszédre, mert a falusi élet hallgatag, s a gyermeket is korán állítja a munkába. A tanulásra kevesebb idő jut, tehát jól ki kell használni. Mindenekelőtt érdeklődést kell kelteni és elevenné kell tenni az elmondani valókat.

A 7. számban tanulságos cikket olvashatunk *Heinrich Scharrelmann* tollából: „**Szüksége van-e a német nemzeti szocialista iskolának tanítási eljárásra**“ cím alatt. A nagy átalakulás óta Németországban a pedagógia terén a fiatalságé a szó. Ez sajnálatos jelenség, mert a jövő nagy feladatainak megoldása nevelési képességen múlik, ezzel pedig az ifjúság nem rendelkezhetik, mert nincsen tapasztalata. A fiatalos idealizmus képesség-híján többet árt, mint használ. 1933. óta nagy irodalom fejlődött ki az új tanítási célok kitűzése körül; de senki sem mert az első lépésnél tovább menni. Pedig az új célok felé új utak szükségesek, de ki mutassa mag- azokat? Itt nem használ a sok szavazás; a Führer „*jellemiskoláját*“ egy új tanítási eljárásnak kell megvalósítania. Történeti szempontból nézve a dolgot: a háború előtti tanulóiskola az értelmet és az emlékezetet képezte ki, a munkaiskola az együttérzést és a képzeletet ápolta; a Führer jellemiskolája pedig elsősorban az *akaratot* kívánja képezni, de nem szándéka nélkülözni az előbbi két eljárást sem. A nemzeti szocializmus egy új világszemlélet, melyet már korán kell a gyermekben felkelteni; ez azonban a legnehezebb nevelői feladattal határos, és teljes tudást, teljes odaadást követel. Már a munkaiskola hívei is rámutattak arra az előnyre, melyet a szabad oktatóbeszélgetés magában rejt. De ennek törvényei még kevéssé ismertek; itt még nagy munka vár reánk. A lényeg az, hogy a gyermeki szíveket nem nagy hangzatokkal, hanem csak ko-